

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อิศระ นิตินันท์ประภาส ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๓/๒๕๕๔

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคศรีสามัคคี

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔* ต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีคำสั่งยุบพรรคศรีสามัคคี โดยชี้แจงข้อเท็จจริง ดังต่อไปนี้

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการตั้งพรรคศรีสามัคคีเป็นพรรคการเมือง โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

๑. วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคศรีสามัคคีได้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๓ ได้มีการประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง ชื่อพรรคศรีสามัคคี ซึ่งมีคณะกรรมการจัดตั้งจำนวน ๑๕ คน เพื่อกำหนดนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๕ คน

๒. วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคศรีสามัคคี

๓. วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ พรรคศรีสามัคคีได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า นายสุภชัย พงศ์ภคเธียร ขอลาออกจากตำแหน่งกรรมการบริหารพรรค ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคศรีสามัคคีดังกล่าว เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๓

๔. วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ พรรคศรีสามัคคีได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า นายธีรยุทธ์ นิมสกุล ขอลาออกจากสมาชิกพรรคและตำแหน่งโฆษกพรรค ตั้งแต่วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคศรีสามัคคีดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๓

* ส่งคำร้องโดยหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๖๗๑ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔

๕. วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ พรรครักสามัคคีได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมใหญ่วิสามัญพรรครักสามัคคี ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ มีมติ เลือกลงตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติม จำนวน ๕ คน นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลง กรรมการบริหารพรรครักสามัคคีดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕

ปรากฏว่า ภายหลังจากที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรครักสามัคคีแล้ว พรรครักสามัคคีมิได้ดำเนินการใดๆ เพื่อให้นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแต่อย่างใด กล่าวคือ

๑. ภายใต้งานรื้อเปลี่ยนแปลงสืบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้ง พรรครักสามัคคี คือ ภายในวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ แต่เนื่องจากเป็นวันหยุดราชการจึงครบกำหนด ในวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันเปิดทำการถัดไปวันแรกที่พรรครักสามัคคีต้องดำเนินการ ให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชี รายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕

๒. เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้น ปรากฏว่าพรรครักสามัคคีไม่ดำเนินการ ให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ กล่าวคือ ยังไม่มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขา พรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรครักสามัคคี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องดังกล่าวไว้ดำเนินการ และได้ส่งสำเนาคำร้องนั้นให้พรรครักสามัคคี ทราบและชี้แจงตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

พรรครักสามัคคี โดยนายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา หัวหน้าพรรค ได้มีคำชี้แจงลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๕ ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า

พรรครักสามัคคีไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังที่นายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องจริง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรครักสามัคคีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ดังที่นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องขอ

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่นายทะเบียนพรการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และมีคำสั่งยุบพรรครักสามัคคีดังกล่าวข้างต้น เป็นการปฏิบัติตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณา และมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ดังที่ได้วินิจฉัยไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๑ (ของผู้ทำคำวินิจฉัย)

โดยที่มาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมือง ตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” ดังนั้น ในการพิจารณาคำร้องของนายทะเบียนดังกล่าว จึงต้องพิจารณาว่า มีเหตุใดเหตุหนึ่งตามที่ระบุไว้ในวรรคสองของ มาตรา ๖๕ เกิดขึ้นกับพรรครักสามัคคี หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองประกอบกับคำชี้แจงของพรรครักสามัคคี ฟังได้ว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรครักสามัคคี พรรครักสามัคคีไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมือง อย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียน ประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

จึงฟังได้ว่า มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ (๕) กรณีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ เกิดขึ้นกับพรรครักสามัคคีตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ฉะนั้น จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรครักสามัคคี

ศาสตราจารย์ ดร. อิศสระ นิตินันท์ประภาส

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ